

Remissvar Promemorian Ändringar i högskolelagen för att främja den akademiska friheten och tydliggöra lärosätenas roll för det livslånga lärandet, dnr U2020/03053/UH

Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutvecklings (KK-stiftelsen) uppdrag är att stärka Sveriges konkurrenskraft. KK-stiftelsen finansierar forskning och kompetensutveckling vid Sveriges högskolor och nya universitet, när det sker i samverkan med näringslivet. KK-stiftelsen har erbjudits möjlighet att inge synpunkter på föreslagna ändringar i högskolelagen (1992:1434), 5§ och 6§. KK-stiftelsen tackar för möjligheten och lämnar synpunkter enligt nedan.

Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434), 5§ och 6§

Förslag att byta ut alla *skall* mot *ska* välkomnas.

5§ tillägg nytt femte stycke: *Högskolorna ska i sin verksamhet främja ett livslångt lärande.*

KK-stiftelsen har under 2019 tagit upp synpunkter avseende det livslånga lärandet i sitt svar till Inbjudan för synpunkter på regeringens forskningspolitik¹ och i sitt remissvar för Styr- och resursutredningen². Att genomföra förslaget från betänkandet av Styr- och resursutredningen och på detta sätt tydliggöra lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fort- och vidareutbildning i högskolelagen är helt i enlighet med KK-stiftelsens ställningstagande.

I promemorian framhålls att en framtida arbetsmarknad med ökad digitalisering, ökad internationalisering, och arbetskraft som arbetar allt högre upp i åldrarna kommer att ställa större krav på kompetensutveckling under arbetslivets gång för vidareutbildning och karriärväxling. KK-stiftelsen instämmer i slutsatsen om ett växande behov av kompetensutveckling under arbetslivet. Vad gäller orsaken bör tilläggas att de stora utmaningarna som mänskligheten står inför kommer innebära betydande omställningar av samhällen och av arbetsmarknaden och att den allt snabbare kunskapsutvecklingen i världen som ett resultat av allt fler kunskapsintensiva organisationer och högutbildade individer kräver kontinuerlig kompetensutveckling.

KK-stiftelsen ställer sig därför bakom behovet av att tydligt reglera lärosätenas uppdrag och ansvar för samhällets transformativa förmåga. Detta ansvar omfattar kontinuerligt införande av nya rön och ledning av interaktiv samverkan mellan olika aktörer för att hantera komplexa utmaningar och hållbar utveckling.

KK-stiftelsen anser att en växande utbildningsverksamhet avseende det livslånga lärandet också kräver ytterligare medel. Vidare behövs initialt ett särskilt stöd för att utveckla lärare/forskarens kompetens för att ge nätbaserad utbildning för vuxna yrkesverksamma. Utifrån KK-stiftelsens erfarenhet av att stödja utvecklingen av denna typ av utbildning vet vi att det finns ett stort behov av sådan kompetensutveckling.

¹ Inbjudan att inkomma med underlag till regeringens forskningspolitik, U2019/02263/UH

² Remissvar för Betänkandet av Styr och resursutredningen "En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan", SOU 2019:6 U2019/00304/UH

KK-stiftelsen ställer sig bakom förslaget att tydligare reglera ansvaret att främja ett livslångt lärande inom den högre utbildningens ansvarsområden.

6§, nytt första stycke: *I högskolornas verksamhet ska som allmän princip gälla att den akademiska friheten ska främjas och värnas.*

KK-stiftelsen anser att den akademiska friheten är självskriven. Även om det framgår redan i nuvarande skrivning av lagtexten är det lämpligt att lyfta den akademiska friheten till en principiell nivå, för att tydligare markera akademins självständighet i sin vetenskapliga och konstnärliga verksamhet.

Att lyfta akademisk frihet till en principiell nivå ställer krav på ett ledarskap vid lärosätena som gynnar och tar tillvara på den kraft som akademisk frihet innebär. Vikten av akademisk frihet gäller såväl för individens bidrag inom forskning, utbildning och nyttiggörande som för förmågan att stärka excellens, samverkan, omställning, profilering och hantering av komplexa utmaningar inom lärosätet.

Här bör lärosätena, vilket är viktigt framför allt för mindre lärosäten, fortsatt kunna ha möjlighet att prioritera vad som är relevant för dem och samhället och strategiskt kunna bygga och utveckla kompletta, profilerade och konkurrenskraftiga forsknings- och utbildningsmiljöer av hög kvalitet. Lärosäten bör kunna åstadkomma denna prioritering genom att skapa incitament för önskvärda forskningsinriktningar samt genom att attrahera forskare till intressanta akademiska miljöer.

KK-stiftelsen ställer sig bakom förslaget att den akademiska friheten lyfts till en principiell nivå.

Med vänlig hälsning
Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling

Elisabeth Nilsson
Styrelseordförande

Eva Schelin
Verkställande direktör